

викладача фізичного виховання є координація самостійної роботи з формування культури здоров'я студентів, як у навчально-виховному процесі так і в позанавчальний час.

Список використаних джерел

1. Бойко Н. І. Форми та шляхи організації самостійної роботи студентів / Н. І. Бойко // Соціальна робота. – 2002. – № 11. – С. 10–13.
2. Гриньова М. В. Методика викладання валеології : навч.-метод посіб. – 2-ге вид., доп. / М. В. Гриньова – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2003. – 220 с.
3. Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2006. – № 1. – С. 3–14.
4. Петросян С. А. Некоторые рекомендации по улучшению самостоятельной работы студентов / С. А. Петросян // Теория и практика физической культуры. – 1989. – № 7 – С. 34–35.

УДК 378.011.3-057.87:37.015.31(043.2)

Пинзеник О.М.,

канд. пед. наук, доц.,

доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти

Товт М.М.,

магістрант групи ДО-1 м

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Необхідною умовою професійної діяльності сучасного вчителя є формування і розвиток умінь творчо застосувати в роботі отримані знання, а також здобувати нові впродовж всієї професійної діяльності, і особливо вміння передавати ці знання учням. Це у свою чергу вимагає розробки нових підходів до навчання та їх впровадження у процес професійної підготовки у вищій школі.

Разом із тим сьогодні є розрив між вимогами, які суспільство пред'являє до студента як майбутнього спеціаліста, і характером його підготовки у вищому закладі освіти: індивідуально-творчим характером його професійно-педагогічної діяльності та збереженням переважно авторитарного характеру підготовки майбутнього вчителя; використанням колективної й групової видів підготовки та індивідуальним характером і особливостями сприйняття, осмислення й практичного використання інформації; глибинно-особистісними метою і мотивами підготовки та переважно інформаційним характером їх досягнення в існуючій педагогічній системі; застарілими формами, методами, засобами підготовки майбутнього фахівця та потребами педагогічних закладів у застосуванні новітніх прогресивних технологій особистісно орієнтованого навчання. Подолання цих суперечностей можливе за умов упровадження особистісно орієнтованої підготовки, яка сприяє зростанню якості навчання.

Однією з основних умов такої підготовки є активізація пізнавальної діяльності студентів.

Аналізуючи навчальну діяльність, слід зупинитися на дослідженнях Г. Лаврентьєвої [2]. Процес діяльності студента дослідники подають як цілісну систему органічно пов'язаних одна з одною дій, які починаються з постановки мети на основі потреб і мотивів, вироблення плану, встановлення і створення моделей дій. Оскільки умови виконання дій можуть бути як сприятливими, так і несприятливими, то особливе значення для успішності діяльності має вміле керівництво з боку викладача. Якщо розглянути навчальну діяльність педагога, то він планує, проектує результат навчання, тобто ті дії (вміння) та операції (навички), які повинен засвоїти студент. Структура продукту діяльності педагога повинна включати: предметний склад дій студента; організаційно-методичні умови навчальної діяльності; кількість предметів дій студентів; параметри якості присвоєння дій, які виражаються вмінням вирішувати відповідні завдання. Під предметом дій студента розуміється, в основному, вироблення вмінь вирішувати завдання, які властиві даному виду професійної підготовки спеціаліста, яка власне і формує зміст пізнавальної діяльності. Вдало організовані умови діяльності студента сприяють підвищенню його активності і цілеспрямованому перетворенню предмета в продукт його діяльності, створенню позитивного емоційного настрою в навчанні. Якість підготовки спеціаліста визначається вміннями вирішувати навчальні завдання (за встановленим переліком), які характеризують вміння спеціаліста. Якщо студент впорався з поставленими завданнями, то якість підготовки відмінна, надалі оцінювання йде відповідно до пропорцій. Проте якість підготовки майбутнього спеціаліста залежить і від його підготовленості до набуття нових знань, прагнення до пізнавальної діяльності.

Слід зазначити, що поняття «пізнавальна діяльність» дещо ширше, ніж поняття «навчальна діяльність», тому що його змістовий рівень виходить за межі навчальних планів і програм, і ця пізнавальна діяльність здійснюється не тільки з метою навчання, але й для відкриття нового.

Слід зазначити, що пізнавальна діяльність може мати три ступені реалізації активності. Наведемо схему, яка найчастіше надається у психолого-педагогічних дослідженнях: 1) мінімальний прояв активності, вона проявляється ситуативно, стосовно окремих аспектів чи предметів; 2) активність, яка охоплює навчальні завдання більш-менш повно, але не виходить за межі нормативних вимог; 3) максимальний прояв активності: наявність власної ініціативи, інтегральна активність [1].

Якщо за традиційних умов ефективність пізнавальної діяльності визначається обсягом вимог викладача, то при власній активності студент сам розширює обсяг цих вимог.

На першому ступені реалізації активності пізнавальні процеси не об'єднані ніякою пізнавальною метою, мотив суттєвої ролі не відіграє. У ході виконання даної пізнавальної діяльності студент не проявляє активність; тобто діє лише відповідно до зовнішніх вимог. Знання засвоюються механічно, репродуктивно.

На другому ступені реалізації активності, виникає пізнавальна мета, реалізація якої здійснюється у пізнавальній діяльності студентів. Сама ж активність розвивається, підвищується у ході пізнавальної діяльності.

Третій ступінь характеризується «зсуванням мотиву на мету», тобто усвідомленням ролі у вирішенні практичних завдань поточної й майбутньої діяльності, а також максимальним включенням у діяльність поза межами зовнішніх вимог. Таким чином, пізнавальна активність з'являється з пізнавальних запитів, які ставить практика.

Цілком зрозуміло, що для досягнення таких результатів необхідно створити відповідні психолого-педагогічні та організаційно-методичні засади. Тобто взаємопов'язати і психологічні фактори, і педагогічні, врахувати можливі чинники, що впливають на процес активізації пізнавальної діяльності студентів. Як свідчить практика, такими умовами є: забезпечення триєдиної мети пізнавальної діяльності; педагогічно вірне використання принципів активізації пізнавальної діяльності; різноманітність методів, прийомів та засобів пізнавальної діяльності, їх спрямованість на розвиток стабільної, активної пізнавальної діяльності; створення емоційного фону та доброзичливої атмосфери, врахування індивідуальних особливостей студентів при організації їх пізнавальної діяльності; введення різних за рівнем форм контролю за пізнавальною діяльністю студентів; комплексне використання технічних засобів навчання та інші.

Аналізуючи сказане, можна навести уточнене визначення *активізації пізнавальної діяльності студентів*: з одного боку, це якісний рівень діяльності студента, якому притаманна певна система ознак (самодетермінованих проявів активності); з іншого – це цілеспрямоване керування процесом пізнання студентів шляхом створення оптимальних психолого-педагогічних умов, підпорядковане меті професійної підготовки, яке направлене на формування внутрішніх мотивів та цілей пізнавальної діяльності; ефективне застосування нових знань і здобуття навичок їх практичного застосування [4]. Між цими проєкціями є прямий зв'язок: результатом зовнішньо детермінованої активізації є перехід активності студента у рису особистості.

Список використаних джерел

1. Кучерявий О. Організація самовиховання майбутніх дошкільних педагогів і вчителів початкової школи: Навч. Посібник./О. Кучерявий. – К.: ІЗМН, 1997. – 152 с.
2. Лаврентьева Г. Готовність дитини до школи: складові успішного навчання/Г. Лаврентьева // Дошкільне виховання. – 2000. – №9. – С. 3 – 5.
3. Мусієнко-Репська В. Підготовка студентів до педагогічного самоменеджменту в професійній діяльності: Автореф. дис. ...канд. пед. наук: 13.00.04 / Південноукр. держ. ун-т ім. К.Ушинського./ В.Мусієнко-Репська – Одеса, 2000. – 20 с.
4. Пинзеник Олена. Концептуальні засади розвитку педагогічної майстерності майбутнього вчителя початкової школи в сучасних умовах. / Олена Пинзеник.// Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: збірник

наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол.: Безлюдний О.І. (гол. ред.) та інші]. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2015. – Випуск 53. – С. 42-49.

УДК [378.011.3-057.4:02]:81'271.16(043.2)

Прокопович Л. С.,
канд. філол. н., доцент
кафедри філологічних дисциплін
та соціальних комунікацій
Мукачівського державного університету

Попович Н. Ф.,
канд. філол. н., доцент
кафедри філологічних дисциплін
та соціальних комунікацій
Мукачівського державного університету

Нефьодова Л. С.,
асистент
кафедри філологічних дисциплін
та соціальних комунікацій
Мукачівського державного університету

ЯКОСТІ КУЛЬТУРИ УСНОГО МОВЛЕННЯ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ

Формування професійного мовлення майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи, підвищення їхньої мовленнєвої культури – одне з актуальних завдань сучасної вищої школи. Сьогодні в системі освіти здійснюється процес фундаментальної перебудови, що відбувається в умовах розвитку соціальних та культурних сфер життя суспільства, підвищується роль комунікації, що забезпечує взаєморозуміння й успішну взаємодію комунікантів. Тому центральне місце в цьому процесі посідає робота з підвищення культури мовлення майбутніх працівників інформаційних відділів, бібліотекарів та архівістів як фахівців з високою культурою усного мовлення.

Проблема мовленнєвої культури була предметом уваги М. Алефіренка, Н. Бабич, О. Біляєва, І. Дроздової, М. Пентиліук, І. Марунича, І. Гайдаєнко Л. Струганець, І. Хом'яка та інших дослідників, у працях яких окреслюються якості культури професійного мовлення та звертається увага на типові порушення літературних норм.

Під культурою мовлення розуміється володіння нормами літературної мови у вимові, вживанні слів і їх форм, у будові речень і вмінні користуватися мовними засобами в певних ситуаціях спілкування.

Культура мовлення є одним із вирішальних чинників у налагодженні фахівцями з інформаційної, бібліотечної та архівної справи соціальних, професійних контактів, засобом їх самовираження за допомогою мови і

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>